

การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในประเทศไทย
(A SURVEY OF DEPRESSION RESEARCH IN THAILAND)

สุทธนันท์ ชุนแจ่ม 4837049 RAMH/M

พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร. โสภนิ แสงอ่อน, Ph.D. (Nursing), อ.ดร. ทศนา ทวีคุณ,
Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2517-2550 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยและวิเคราะห์รายละเอียดผลวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์และการสืบค้นด้วยตนเอง พบงานวิจัยทั้งหมดจำนวน 183 เรื่อง ผลการวิจัยมีดังนี้ คือ 1) คุณลักษณะของงานวิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับมหาบัณฑิต เป็นการวิจัยประเภทพื้นฐาน มีการระบุและไม่ระบุปัญหาหรือคำถามการวิจัยจำนวนใกล้เคียงกัน งานวิจัยทั้งหมดระบุวัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบมีทิศทาง ใช้ทฤษฎีทางจิตสังคมเป็นกรอบแนวคิด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบไม่ทดลอง ศึกษาในผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้ป่วยทางกาย ศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิง ช่วงวัยผู้ใหญ่ เก็บข้อมูลในโรงพยาบาลแผนกผู้ป่วยใน ไม่ระบุวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้ The Center for Epidemiologic Studies Depression scale (CES-D), Beck Depression Inventory (BDI) และ Thai Geriatric Depression Scale (TGDS) เป็นเครื่องมือวัดภาวะซึมเศร้า เครื่องมือมีการตรวจสอบคุณภาพทั้งความตรงและความเที่ยง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ทั้งสถิติบรรยายและสถิติอ้างอิงร่วมกันมากที่สุด 2) ผลการวิเคราะห์ผลการวิจัยตามแบบการวิจัยแบบไม่ทดลอง (120 เรื่อง) และแบบทดลอง (56 เรื่อง) พบว่าการวิจัยแบบไม่ทดลองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความชุกและอุบัติการณ์ของภาวะซึมเศร้า (40 เรื่อง) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และทำนายภาวะซึมเศร้า (58 เรื่อง) และการพัฒนาแบบวัดภาวะซึมเศร้า (15 เรื่อง) ส่วนการวิจัยแบบทดลอง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาผลของการบำบัดทางด้านจิตสังคมซึ่งมีหลากหลายรูปแบบต่อภาวะซึมเศร้า เช่น การให้คำปรึกษาทั้งรายกลุ่มและรายบุคคลตามแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เช่น Gestalt และ Roger เป็นต้น การบำบัดทางความคิด การบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม การทำสมาธิ และการผ่อนคลาย เป็นต้น

จากการสำรวจงานวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในประเทศไทยเป็นทั้งการวิจัยแบบทดลองและไม่ทดลอง แต่ศึกษาในผู้ป่วยทางกายเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้มีการศึกษาในผู้ป่วยทางจิตหรือในกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า เช่น กลุ่มผู้ดูแลกลุ่มคนทำงาน เป็นต้น ให้เพิ่มมากขึ้น และสนับสนุนให้มีการวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในด้านการส่งเสริม ป้องกันและฟื้นฟูให้มากขึ้น

คำสำคัญ : การสำรวจงานวิจัย / ภาวะซึมเศร้า

226 หน้า

A SURVEY OF DEPRESSION RESEARCH IN THAILAND

SUTHANAN CHUNJAM 4837049 RAMH/M

M.N.S. (MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING)

THESIS ADVISORS: SOPIN SANGON, Ph.D. (Nursing),
TUSANA THAWEEKOON, Ph.D. (Nursing)**ABSTRACT**

This study was a survey of depression research in Thailand conducted between 1967-2005 (B.E. 2517-2550). The objectives of this research were to describe and analyze research characteristics and research results. The depression research was searched from database and by manual search. 183 research papers were found and included in this study. Results were as follows: 1) Characteristics of depression research: Most research studies (66.7%) were conducted as a part of academic study, were pure or basic research, specified research problems or research questions, research objectives, and research hypotheses with direction. In addition, most research was non-experimental, used psychosocial theories as conceptual framework, conducted in adult physically ill male and female patients, collected data in hospital, did not specify sample size calculation, and employed non-probability sampling methods. The Center for Epidemiologic Studies-Depression scale (CES-D), Beck Depression Inventory (BDI), and Thai Geriatric Depression Scale (TGDS) were used to assess depressive symptoms in most studies. The quality of most instruments were tested using validity and reliability. Most studies analyzed data using both descriptive and inferential statistical techniques. 2) Results from research results analysis according to non-experimental studies (120 studies) and experimental studies (56 studies) showed that most non-experimental studies explored prevalence and incidence of depression in various population groups (40 studies), factors related to and predictors of depression (58 studies), and the development of instruments to assess depression (15 studies). For experimental studies, results showed that most studies investigated the effect of various psychosocial interventions on depression, such as individual and group counseling (e.g. Gestalt and Roger theory) cognitive therapy, cognitive behavioral therapy (CBT), meditation, and relaxation. etc. In addition, most studies were conducted in physically ill patients, especially cancer patients.

Results from this study suggested that research of psychiatric patients or at risk populations, such as caregivers and workers, should be conducted. Promotion and prevention research should be conducted.

KEY WORDS: A SURVEY OF RESEARCH / DEPRESSION

226 pp.